tipoloxía textual: OS DISTINTOS TIPOS DE TEXTOS

TÁBOA COMPARATIVA DOS TEXTOS

	TEXTO NARRATIVO	TEXTO DESCRITIVO	TEXTO DIALOGADO	TEXTO EXPOSITIVO	TEXTO ARGUMENTATIVO
INTENCIÓN COMUNICATIVA	Relata feitos que lles acontencen a uns personaxes nun espazo e nun tempo.	Conta cómo son as cousas, persoas, animais, lugares, sentimentos...	Reproduce literalmente as palabras dos personaxes.	Explica de forma obxectiva uns feitos.	Defende ideas, expresa opinións.
RESPONDEN A:	QUE PASA?	COMO É?	QUE DIN?	POR QUE É ASÍ?	QUE PENSO? QUE CHE PARECE?
MODELOS	Novelas, contos, noticicias...	Guías de viaxe, novelas, contos, cartas, diarios...	Pezas teatrais, diálogos en contos e novelas, entrevistas...	Libros de texto, artigos de divulgación, enciclopedias,..	Artigos de opinión, críticas de prensa, ensaios...
TIPOS DE LINGUAXE	Función referencial, verbos de acción.	Función referencial e poética. Abundancia de adxectivos	Función referencial e apelativa. Acoutacións comiñas, guións...	Función referencial. Linguaxe clara e directa	Función apelativa e referencial. Verbos que expresan opinión

TEXTOS NARRATIVOS

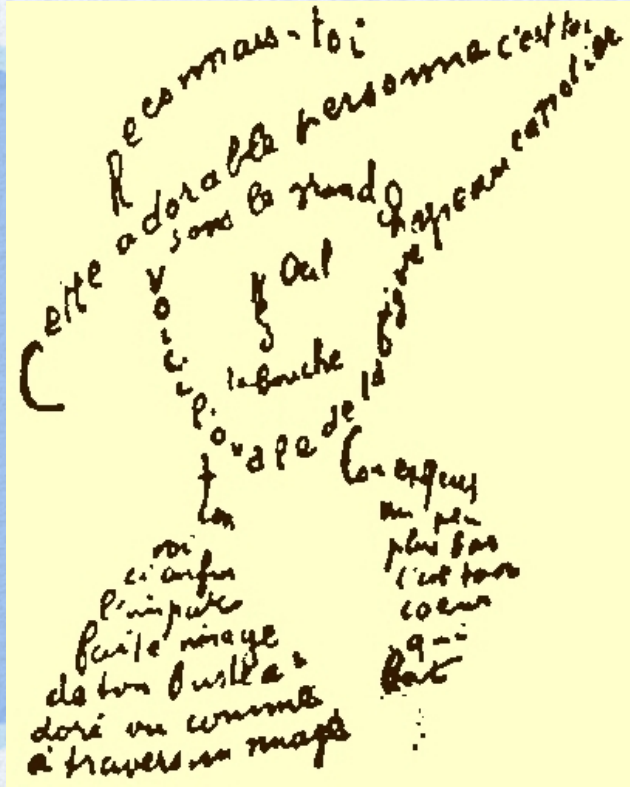

O eterno retorno dunha gota de auga

Sabía coma sempre, que saía da preñez do ceo. Mais dubidaba como nunca a súa sorte final.

- Desexaría estoupar no mar -diciase.

Estremecesse de ledicia cando descubriu que era a bágoa dunha moza namorada.

Carlos Fernández López

ELEMENTOS DA NARRACIÓN

- **O narrador:** É quen conta a historia. Pode estar en terceira persoa (omnisciente ou cámara), en primeira persoa (Eu testemuña ou Eu protagonista).
- **Estrutura:** Como se organiza o texto. Adoita ser:
  - Introdución: presentación dos personaxes nun marco determinado.
  - Nó: desenvolvemento dos acontementos.
  - Desenlace: Final do relato.
- **Os personaxes:** Protagonizan a historia. Poden ser principais ou secundarios, reais ou imaxinarios.
- **O espazo**: Onde transcorre a historia.
- **O tempo:** Cando transcorre a historia. Pode ser lineal ou non lineal (analepses e prolepses)

TEXTOS DESCRITIVOS

Teño aquí o teu retrato. O dos teus quince maios, feito en Santiago, o ano 1919. Véxote coa saia negra e o pano de fregués ao pescozo, cinguindo a albura da chambra. Véxote de pé, garrida, a man esquerda no van e a dereita apoiada nun alongado tallo de palitroques. Véxote, mociña sorridente de face leda e ollos coma raiolas de amplo mencer, que un día de adolescencia fuches á vila coa roupa de garda para nos deixar esta imaxe.

X.N. Vilas, *Nai*

TIPOS DE DESCRICIÓN

POLA SÚA FINALIDADE	
DESCRICIÓN LITERARIA	**DESCRICIÓN TÉCNICA**
FIN ESTÉTICO Función expresiva, connativa. Predomina a subxectivade	**FIN PRÁCTICO** Función denotativa. Predomina a obxectivade é lóxica.

POLO SEU OBXECTO	
PRAGMATOGRAFÍA Presenta obxectos	**TOPOGRAFÍA** Descrición dun lugar. Se é imaxinario chámase **TOPOTESIA**
CRONOGRAFÍA Descrición temporal ou momento histórico	**RETRATO** Pode ser **colectivo, individual, obxectivo, subxectivo, prosopografía** (descrición física dos personaxes) ou **etopea** (descrición psicolóxica, moral)

TEXTOS DIALOGADOS

IRMÃN 1º: *¡Máis se tes o noso espírito! ¡Crepítalo do noso sentir!*

IRMÃN 2º: *¡Máis se ouz o noso latexo! ¡A pela das nosas remortas!*

IRMÃN 3º: *¡Máis se ouz o noso patriocra! ¡O sentir das nosas detrucións!*

IRMÃN 4º: *¡Máis se ten a noso fachenda! ¡A mentira dos nosos ollos!*

TODAS: *¡Si, Saturio! ¡Saturio! ¡Saturio!*

A.D. Rodríguez Castelao, *Os ollos non deben de namorarse*

Como se produce un diálogo?

ESTILO DIRECTO	ESTILO INDIRECTO
• Reproducen literalmente as palabras dos falantes tal e como son pronunciadas. • Cada intervención vai nun renglón á parte • Cada intervención ábrese cun guión, nome do interlocutor, et. • As intervencións do narrador aparecen entre guións empregando verbos como: exclamou, dixo, respondeu... **Vella:** *¿Quen é, quen anda aí? Mans arriba, cago en sos! Sae que te vexa. Alégrame o día. Fai un movemento en falso e déixote coma un coador!*	• Cóntase a outra persoa o que se dixo nunha conversa anterior. • A enunciado depende de verbos como: dixo, preguntou, contestou; seguidos pola conxunción que. • Non aparecen comiñas *A vella preguntou quén era, quén andaba alí. E mandou, dicindo un exabrupto, que levantase as mans, que saíse para poder velo e para que lle alegrase o día. Logo advertiulle que se facía un movemento en falso o deixaba como un coador.*

TEXTOS EXPOSITIVOS

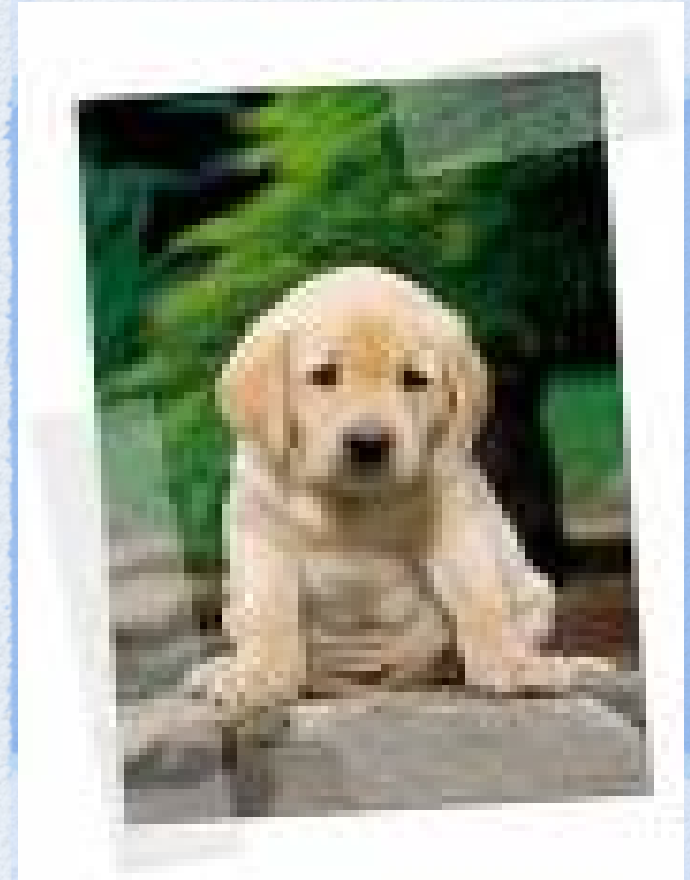

Inventa un cepillo de dentes para cans

Non hai dúbida ningunha de que os cans teñen un alento pésimo. ¿Algunha vez aproximouse a algún para comprobalo? Mellor non o faga.

Porén, parece que este problema xa ten solución. Un cidadán de Conway-Arkansas, EEUU.- Inventou un cepillo de dentes para que os cans deixen de sufrir esa terrible halitose.

Trátase un insólito obxecto con dúas bólas de goma nos extremos, unidas por un pao con serdas fortes e grosas para rascar ben a suciedade dental. As bólas non teñen outra utilidade que a de evitar que o cepillo toque o chan e se ensucie. O efecto é sorprendente.

Revista *Muy interesante*, xullo 2003

Características da exposición

<table>
<tr><th colspan="2">Estrutura</th><th>Trazos lingüísticos</th></tr>
<tr><td>DESCRITIVO - ENUMERATIVO</td><td>Agrupación de ideas sobre un mesmo tema.</td><td rowspan="5">● Predominan as oracións enunciativas.
● Prefírese a terceira persoa, dado que prima a obxectividade.
● Os verbos das ideas principais están en indicativo, o modo característico da función informativa: serve para describir, formular teorías e enunciar feitos reais.
● Evítanse as expresións de subxectividade.
● O rexistro é formal. Non se usan expresións de ton familiar ou coloquial.
● Abundan tecnicismos ou termos científicos, xa que transmiten explicacións con maior precisión.</td></tr>
<tr><td>PROBLEMA - SOLUCIÓN</td><td>Presenta primeiro unha incógnita, logo dá datos pertinentes e finalmente dá posibles solucións.</td></tr>
<tr><td>CAUSAS - FEITOS
FEITOS - CAUSAS</td><td>Nunha parte do texto expóñense feitos e noutra parte as causas do problema.</td></tr>
<tr><td>FEITOS - CONSECUENCIAS</td><td>Relátase un feito na primeira parte e logo aparecen os resultados.</td></tr>
<tr><td>COMPARACIÓN</td><td>Amosa as diferenzas e as semellanzas entre dous referentes.</td></tr>
</table>

TEXTOS ARGUMENTATIVOS

IGUALDADE ENTRE HOME E MULLER

A discriminación por razón de sexo que se deu ao longo da historia debe desaparecer, pois as mulleres demostraron, sempre que tiveron oportunidade, que están capacitadas coma os homes para calquera actividade.
Se nos centramos na capacidade intelectual ou artística, vese ben que a muller acadou logros do máis alto nivel. Só a xeito de exemplo podemos citar desde científicas como Marie Curie, gañadora de dous premios Nobel, a escritoras como Rosalía de Castro, recoñecida universalmente pola calidade da súa poesía.
De centrarnos na capacidade física, a suposta inferioridade da muller queda cuestionada se temos en conta o seu acceso a traballos que antes eran "só de homes" (soldado, policía...) ou tamén proezas deportivas como a da montañesa Chus Lago, que recentemente coroou o Everest, o cumio máis alto do mundo, sen axuda de osíxeno, algo que moi poucos homes conseguiron.
En definitiva, entre todos debemos conseguir que o século XXI sexa o século da auténtica e definitiva igualdade de dereitos e oportunidades entre home e muller.

Características da Argumentación

ESTRUTURA		TRAZOS LINGÜÍSTICOS
TESE	Idea que defende o autor. No título adoita anticipar o tema.	• Predomina a enunciación, as oracións longas e a subordinación. • A persoa que se emprega pode ser en primeira (subxectividade) ou terceira (obxectividade). • Abundan adxectivos valorativos, substantivos abstractos, Verbos de pensamento.
ARGUMENTOS	O autor ofrece datos concretos, apoiados con exemplos que xustifican a tese.	
CONCLUSIÓN	Sintetiza a tese que se defende.	